

V spomin Slemencem, pomorjenim na Velikem Osolniku

"Slovenski dom", dne 9. sept. 1944.

Narod, ki svojih junakov ne slavi, ni vreden, da živi. Ta resnica sili v roke pero, da vsaj v skromnih obrisih oživimo tudi v slovenski javnosti spomin na slemenske junake, ki so na Vel. Osolniku pod Kureškom v kraljestvu grozot polnega Mokra 15. septembra 1943 padli kot žrtve komunizma. 15. september lanskega leta je najgroznejši dan, kar jih je doživela gregorjska fara, in bo s krvavimi črkami zapisan v zgodovini Slémenov.

Zaradi razumevanja tega, kar se je zgodilo pred letom dni, sezimo nazaj v leto 1941.

»Begunci«

Velikolaška in sodraška »akademsko mladina« je poskušala z »Osvobodilno fronto«, pa ni šlo. Zato so se poslužili zvižace. Potom »Rdečega križa Vel. Lašče« — kar je vse spretno organiziral takratni občinski tajnik Bizjak — je prišlo k Sv. Gregorju nad 50 »beguncev«, o katerih je bilo rečeno, da so sami pošteno kmečki ljudje, in jih je ljudstvo nič hudega sluteče sprejelo s sočutjem in z vso gostoljubnostjo. Pa kako je bilo prevarano! Poslani so bili od ljubljanske OF, kjer so pravkar končali komunistični tečaj, z namenom, da organizirajo OF in po njej prikrito agitirajo za komunizem. Bili so večinoma delomrzneži, mladi ljudje z bradicami in izrazitimi brkami, ki so spretno izsiljevali in učeno razlagali svoj »evangelij«. Ljudstvo je večinoma odklanjalo njihovo »modrost«. Le nekaj priseljencev z redkimi domačini se je oprijelo teh krivih prerokov in so naselili njihovim OF-arskim vabam in kmalu so se — sicer zelo pritajeno — izkazali kot njihovi domači zaupniki, ki so pozneje vsi tvorili širši in ožji komunistični odbor. To so bili Korošci, Modici, Perovski, Grebenci, Žitniki; da ne bomo delali krivice, pripominjamo, da je s temi priimki v teh krajih več družin, ki pa imajo čisto ime in čiste roke, pa tudi nekatere matere in sestre, kakor Julka, Micka, Francika in Angela so pridno sodelovale. To so pač ljudje, katerim se je zahotelo brezskrbnega življenja in so nekateri hoteli še povečati svoja sorazmerno že itak lepa posestva na račun pridnih, poštenih sosedov in posestnikov.

Prvo »osvobojenje«

Prvikrat so javno nastopili pripadniki OF v Slemenih zvečer 3. decembra 1941. leta, ko so se pri Oblakovih na vratih pojavili z nabitimi puškami in bombami. Zahtevali so ključe in gospodarja ter so hišo pošteno »osvobodili«. Sami so se predstavili za »partizane«.

»Znate, mi smo »partizani«,« tako so začeli svojo slovensko govorico. »Naša vojaka je gladna in hladna, trebamo jela, denarja in obleke, da vas očuvamo okupatorja. Če vam kdo čez delati krivico, treba, da javite nam. Mi vas čemo obraniti. Ako pa vi javite naš obisk oblasti, se vratimo in vas pobijemo ter vse Selo zapalimo.«

Tako so se pačili in grozili mirni družini in v kuhinji slučajno navzočim gostom, kateri so morali stati z rokami »v vis« nad eno uro pred tolovajem z nabito puško in bombo v roki. Kmalu se je zvedelo, da so bili med njimi znani delomrzneži Jakiči in Tomšiči iz doline; nekaj so jih pobrali in pozapri, drugi pa so zbežali »kod hojama«, da narod še naprej »očuvajo«.

munistična žrtev v Slémenih posestnik Jože Zabukovec v Krnčih; številna družina je izgubila očeta. Tako naj bi jim zaplašeni fantje sledili v hosto. Fantje so res odhajali v hosto vsak večer, pa le da so imeli mir in priliko za pomenke, kako se otestiti in rešiti vsiljivih ofarjev.

Jara gospoda

Pa tudi od sodraške strani je prihajal pritisk za OF. Tam je poskusna mobilizacija »kar dobro uspela«, ker so z najhujšim terorjem spravili v hribe do 300 mlajših moških, ki so se dali voditi mladim frkolinom, katerih hrabri vodja je bil brzonogi Fajdiga Ivan — »Fajdige«, katerega desna roka je bila nadebudna sestra Mara. Da je sodraška dolina toliko prispevala za komunistične vrste, je zasluga tamkajšnje jare gospode in nekaj domačih magnatarjev, ki so doma bili največji zaupniki Badoljevcev, hkrati pa so globoko segali v žepe in podpirali OF, njihovi dični sinovi in tržanske hčerke »so se pa šli tolova-

so strojnice, prasketale puške, že so bobneli topovi in minometi, »osvobodilne« akcije so se začele. Okrog 20. julija so odkorakale od Turjaka proti Mokrcu dolge vrste savojskih čet, da očistijo pokrajino. Tolovaji so seveda povsod bežali. Zalosten je bil pogled po hribskih vaseh, kjer so v plamenih ginevale domačije skromnih kmetov. Čiščenje in ofenziva badoljevskih bataljonov je strašno zadela le nedolžne

metati. V posadki in med njimi ni bilo preklinjevanja, odmevale so vesele fantovske pesmi, ki so jih vezale med seboj. Molitev je bila na dnevnem redu. Prepričani so bili, da je končna zmaga gotova, vedeli so, kaj je njihova krščanska in narodna dolžnost! »Ne le s križem in rožnim vencem, tudi s puško v roki se bomo uprli takemu sovražniku, ki je započel boj za uničenje lastnega naroda.« In sedaj so se res uprli, uprli z vso silo na življenje in smrt. Imeli so lepe uspehe. Vsaj dokler so bili pri Sv. Gregorju, so bile slémenke vasi kolikor toliko zavarovane; niti zdaleč niso pretrpeli toliko gorja in nasilja, kot so ga doživeli in prestale zadnjo zimo in pomlad,

ko ni bilo več fantov

pri Sv. Gregorju! Ze je bilo tolovajstvo po vsej pokrajini v razsulu — kar je zasluga slovenskih Vaških straž — pa je prišlo z 8. septembrom zahrbito badoljevsko izdajstvo, ki je tudi slémenke fante postavilo pred važno odločitev! Kaj storiti? Dobro ve-

že samostojen krojač, pa je pustil za služek, vedoč, da je prva dolžnost pomagati ljudstvu pri obrambi najdražjih svetinj. Oblak Ivan (Rigelj 2., rojen 25. V. 1911). Tudi on ni maral ostati za drugimi fanti. Zapustil je domačo hišo, vedoč, da je treba v boju z brezbožnim komunizmom dati tudi življenje, dal ga je Lovšin Jože, Gašpinovo 2, roj. 12. II. 1920) je povsod z delom in vošnjami rad pomagal; ni mogel zdržati doma; šel je, da pomaga tudi v boju za pravice svojega naroda. Levstek Ivan (Brimoviča 4, roj. 1. III. 1922) si je štel v čast, da je bil med najodločnejšimi fanti pri vsakem pohodu; med najboljšimi je tudi on dal življenje za vero in dom. Marolt Ivan (Marišiči 2, roj. 16. III. 1922) je zapustil starše in sestre ter med prvimi zgrabil za puško, se udeleževal vsakih, tudi najhujših pohodov ter končno žrtvoval tudi najdražje, mlado življenje, za blagor domovine. Kdo ni bil vesel ob pogledu na vedno živahnega Adamiča Jožeta (Hudi konec 11, roj. 2. I. 1923), ki je zabaval z dovtipi in pesmijo vsako družbo. Bil je vedno razigran. Tak je šel junško tudi v smrt, prepričan, da je častno in pred Bogom zaslužno umreti za vero in domovino. Prepričan, da gre v boj za vero očetov in čast slovenskih mater, je zgrabil za puško tudi mladi Rigler Anton (Praproče 2, roj. 5. III. 1924). Z vedno veseljem in vedrim obrazom, da ga je bil vsakdo vesel, s komur je prišel v stik. Doživeti je moral tudi to bridkost, da je lastna sorodnica Tončka Hočevar »šegatova iz Vel. Lašč kot tolovajska »tovarišica« ob njegovi smrti glasno odbravala njegov umor.

Zakaj so šli na Turjak?

Zato so šli, da se pridružijo ostalim poštenim fantom in možem, da napravijo jez krvoločni tolovajski drhali, ki se je valila proti Ljubljani, glavi in središču Slovenije. Jez se je sicer porušil, padel je Turjak s svojimi nesmrtnimi junaki, padle so osolniške žrtve, val komunistične drhali pa si je zlomil udarno moč, mučeniška kri mrtvih junakov pa je pognala že seme novih borcev. Iz njihovih žrtev se je porodilo domobranstvo.



Matevž Kljun



Ivan Oblak



Jože Lovšin



Ivan Levstek



Ivan Marolt



Jože Adamič



Anton Rigler



Stanko Oblak



France Prijatelj



Jernej Lovšin



Jože Prijatelj



Janez Grebenc

ječ, ker to je takrat pač bilo moderno. Kako vendar ne, ko pa je sam nezmojljivi »Blajev dohtar« — znani ribniški advokat Janko Lavrič — že namignil, da bo ob primerem času z vso družino podprl njihove tolovajske vrste. Prvi njihov »uspeh« je bil, da so savojska letala več dni zaporedoma hladila prevročno kri sodraškimi komunistom in je nekdaš ponosni trg sedaj sama razvalina. Pa tudi od velikolaške strani je bila prav huda agitacija za OF. Največ so si prizadevali poleg Bavdka in Centka »zadružnik« Jožek Brodnik, ki je že pozimi hodil pokušat slemenske kolone, in pa njegovi dični sestri Cilka in Francka, ki sta že razlagali, kako bo v bodočem »novem« redu. Gregorjski prosvetni dom da bo plesna šola za vso okolico. Podprti od velikolaških mesarjev, birtov in trgovcev so pod vodstvom »tovarnarja« Vilarja skušali tudi slemenske fante spraviti v hosto, pa ni šlo! Treba bo le to nazadnjaško in samosvojo slemensko trdnjavo ugnati in osvojiti, če treba s silo.

ljudi, komunisti so po tajnih vezeh vedno zvedeli za vse strateške načrte in so se preganjalcem previdno in uspešno umikali. V petek, 24. julija, so se umikajoče čete približale le deloma proti Sv. Gregorju, dočim so se umikali ostali čez Novo pot in Blatnik čez Goro v Vel. Goro in dalje v kočevske gozdove. Kakih 60 prestrašenih junakov se je le ustavilo pri Sv. Gregorju, kjer se je napadalo, češ »ker vam okupator do sedaj še prizanesel z bombardiranjem in ker nočete z nami, zato ga bomo pa mi izzvali, da bo nad vami znesel svoj srd.« In res! Okrog 3 popoldne so se privlačili savojski bataljoni z naprej drvečim tankom proti gregorjski vasi. Tolovajska zaseda, pod vodstvom velikolaškega »Vilarja«, je izstrelila kakih 30 strelcev, nato pa so vsi vse križem zbežali po gozdovih v dolino.

Bili so pred zidom

Medtem so se pa pri Sv. Gregorju odigravali grozni prizori. Zažgan je bil Prosvetni dom in šola. Savojski so nameravali zažgati vse hiše in komaj se je

doč, da jim v odlično utrjeni posadki sovražnik ne more priti do živega, so jih skrbeli domovi in njihovi svoji izven območja Vaške straže pri Sv. Gregorju. Da bi ne bilo maščevanja in represalij nad temi, so se enoglasno odločili, da prostovoljno zapustijo svojo trdnjavo, kar so tudi storili v nedeljo, 12. septembra, ko so v dopoldanskih urah mirno in s pesmijo zapustili svoja Slémenda.

Na Osolniku

Pridružili so se turjaškimi edincem ter takoj naslednji dan zjutraj zasedli odločene jim postojanke pod Kureškom; akcije so bile v popolnem razvoju in naslednji torek so med regljanjem strojníc in grmenjem topov skupno s poljskimi fanti že zasedli Osredek, od koder so še isti večer imeli povelje, da se pomaknejo na Vel. Osolnik in tako razbremenijo junake na Turjaku, ki so že bili najhujši boj s sovražnikom, katerega so podpirali številni Badoljevci in so bili s pomočjo težkega orožja v desetkratni premoči. Zasedli so Osolnik, kjer so

Naj se ob tej priliki spomimo še ostalih petero fantov, ki so padli tudi kot žrtve brezbožnega komunizma!

Bolj je čutil klic trpečih rojakov po pomoči kot pa željo, da po končani gimnazijski maturi nadaljuje študije Oblak Stanko (roj. 6. V. 1922) iz ugledne Iljeve družine na Grabnu 3. Pridružil se je domačim fantom še v Vaški straži, šel z njimi na Osolniško Kalvarijo, kjer je bil hkrati z drugimi obsojen na smrt. Od silnih naporov se je ves onemogel zgrudil. Vlačili so ga s seboj ter z vsemi mogočimi sredstvi skušali streti njegov plemeniti značaj, pa njegove klene volje niso mogli upogniti. Ostal je zvest svojim idealom. Zato je moral pasti. Bil je ustrelen od komunistov na Radljeku pri Blokah 24. novembra 1943, od koder so ga prepeljali na domače pokopališče pri Sv. Gregorju dne 28. novembra 1943.

Po dogodkih okrog Turjaka se je zgubil od svoje čete posestnikov sin Prijatelj Franc (iz Škrlovice 10 (roj. 14. II. 1917). Zajeli so ga komunisti in ker se ni hotel ukloniti njihovi zahtevi, da obrne orožje proti pošte-

roki. Kmalu se je zvedelo, da so bili med njimi znani delomrzneži Jakič in Tomšič iz doline; nekaj so jih pobrali in pozaprl, drugi pa so zbežali »kod hojama«, da narod še naprej »očuvajoc«.

Požgane vasi

Pritisnila je dolga in huda zima s snežnimi zameti. Vedno pogostejše so se javljali razni smučarji »sumljivega obnašanja in ljudje so prišepetavali, da so v zvezi s tolovaji. Ker je bilo splošno znano, da tolovaji »prezimujejo« v Mokrcu okrog Kureščka, kjer je bila v moderno zgrajeni in krásni šolski stavbi v Zapotoku kar prava komunistična šola, od koder so hodili za svojo vojsko »rekvirirat« po širni in daljni okolici, so se »neustrašeni« Badoljevci le spustili iz svojih veliko-laskih bunkerjev ter začeli preganjati »junaške osvobodilne frontarje«; ti pa so vselej pravočasno zvedeli za njihove podvige in so tako imeli dovolj prilike za pobeg in umik. Preganjanci so se pa znašli le nad mirnimi prebivalci hribskih vasi, ki so bili žrtve vsiljenih tolovajskih gostov. Represalije so bile strašne! Če si javil oblastem, da si moral prenočevati bandite, so se maščevali ti; če si pa v strahu molčal, so kruto nastopali Badoljevci. Zato ni čuda, če so tam okrog Kureščka že v pozni zimi leta 1942 bile požgane cele vasi in so v množicah padeli nedolžni ljudje, druge so vlačili v internacijo, ostali so se pa sami prostovoljno umikali v nižje ležeče kraje.

Prva žrtev

Prvi spopad »osvobodilnih frontarjev« na sljemenskih tleh je bil na veliko sredo 1942 v bližini, kjer so se vsilili tolovaji kar v hiše. Komunisti so seveda »junaško zbežali«. Badoljevci so se pa neusmiljeno znesli nad mirnimi vaščani, da so dolge dneve trepetali nad življenjem zaprtih svojcev in je ta vas drago plačala svoje gostoljubje.

Razmere so postajale vedno hujše. Ker domači ofarski terenci niso imeli uspehov s svojo agitacijo, mnogi med njimi so imeli že ponovno opraviti s sodnijo in so se jih pošteno ljudje izogibali, sta prišla na pomoč zloglasna Centek in Bavdek iz doline ter oblastno terorizirala mirne Slémence. Ker pa fantje in mlajši možje nikakor niso hoteli v hribe, jih je bilo treba prestrašiti z najhujšim. Proti mraku 11. aprila 1942 je padel kot prva ko-

sa »marja« skušan tudi sljemenski fante spraviti v hišo, pa ni šlo! Treba bo le to nazadnjaško in samosvojo sljemensko trdnjavo ugnati in osvojiti, če treba s silo.

Dajte še nam!

In res, menda je bilo 27. majnika zjutraj, je prisopihala »osvobodilna« vojska k Sv. Gregorju. Zastavonoši Ančiku, apotekarjevemu sinu iz Ribnice, sta bili v varstvo dve kratkokrilni »tovarišici« s pištolo za pasom. Sledilo jim je kakih 20 junakov-frontarjev, katerim je ob strani jездil komandant sam »Abi«. Temeljito so zopet spraznili Oblakovo trgovino ter vse naropano blago na več vohov odpeljali dalje v hribe. Ta dan so se tudi na zunaj pokazale sicer zelo redke, deloma že gori omenjene hiše, ki so se sedaj imele za odrešene, ko so njihovi očetje in sinovi sodelovali pri delitvi rekviriranega blaga; nevede se je pa tudi pokazala še kaka osamljena ovca v fari, ki je ni bilo sram javno se priporočati domačemu terencu. —

»Žrtve morajo biti!«

Prirejali so mitinge, na katerih so s silo privabljeni poslušalce navduševali za OF. »Sam prosvetni referent Milane, tako se je predstavljaj učitelj Švajger iz Zapotoka, je navduševal za »novi red« in je res tako navdušil domače zaupnike, da so tli takoj po »predavanju« na podiranje električnih drogov, nad vasio, in glejte »modrost«! Le domačinom in sebi so preirgali tok, da ni bilo ne luči ne pogonske moči ob času mláče in najhujšega dela. — Za nagrado je sledila takoj tudi kazenski izpodžagani drog je treščil na preveč navdušenega in zaslepljenega fanta, da je bil na mestu mrtev. Pa odziva fantov na vse komunistične vabe ni bilo. Začeli so z grožnjami in že se je šušljalo o »črni listi« z imeni posameznikov in celih družin, ki jih je treba spraviti s poti, likvidirati, da bodo potem njihove domačije zasedli njihovi zaupniki.

Domačije ginevajo

Dogodki so se razvijali s filmsko naglico Od Starega trga pri Ložu je že prikorakal »Loški bataljon«, se nekaj časa nasično branil po Slémenuh, potem pa odšel na položaje v vasi nad Ribnico. Vmes so dan za dnem strasila letala, za kar so bili badoljevski junaki še najbolj korajžni. Bagljale

Bili so pred zidom

Medtem so se pa pri Sv. Gregorju odigravali grozni prizori. Zažgan je bil Prosvetni dom in šola. Savojski so nameravali zažgati vse hiše in komaj se je posrečilo, da so jih duhovniki preprosili, da so odnehali in pustili pogasiti goreči poslopji. Na vsak način so se pa hoteli znesti nad moškimi. Mlajše moške in fante so obsodili na smrt! Že so jih imeli pred zidom in pred strojnico, da jih postrele, in le prisotnosti duha na tleh klečečega duhovnika, ki je s povzdignjenimi rokami prosil za uboge žrtve, se je posrečilo, da je bila skrajno napeta situacija ustavljena. Dali so »dopovedati, da je bil napad le podla maščevanje tolovajev nad mirnimi Slémenci, ker niso hoteli med tolovaje. Žrtve so odpeljali proti Sodražici in potem v internacijo, odkoder so se polagoma vrnilo vsi.

Narod naš umreti noče...

Ker badoljevska očičevalna ofenziva ni dosegla uspehov, so sljemenski fantje začeli misliti na samoobrambo. Nič ni pomagalo prizadevanje nekaterih ljudi, ki so iz Ljubljane pritrjeno prinašali »modrost«, da nikakor ne gre, da z drožjem hočejo nastopiti proti »bratom«; naj fantje vendar upostevajo to, da vsa Ljubljana, ne samo da je za OF, marveč da jo celo denarno podpira in je zmaga OF gotova. Pa fantje so bili pametnejši. »Eno leto smo mirno gledali, kako hočejo postopati živeti na račun naših žuljev, sedaj naj bo konec, krivica se nam dela, kdor nam lo zamerilo! Tako so modrovali krepki gregorjski fantje še tam spomladi, 15. avgusta 1942 zvečer so pa že nastopili svoje varovalne obhode. V prepričanju, da je njihov obo-roženi odpor upravičen tudi pred Bogom, so sljemenski fantje vsi prežeti z ljubeznijo do domače zemlje in v zaupanju na boljšo pomoč prijeli neustrašeno za orožje, da bijejo boj za vero očetov in čast mater, da varujejo svoje domove in svoja Slémena pred vsiljivim tujcem. Dobro so se utrdili okrog Prosvetnega doma ter ustanovili Vaško stražo pri Sv. Gregorju, ki je v jeseni nastopila s polno močjo. Bili so res junaki. Vsa dolina in okolica okrog Slémenov je bila ne samo naklonjena OF, marveč tudi že zelo rdeče pobarvana. V Sodražici so se ljudje zgrajali nad njimi. Državni uslužbenci v Ortoku so grozili, da jih je treba poklati in v grupe po-

Vel. Osolnik in tako razbremenijo junake na Turjaku, ki so že bili najhujši boj s sovražnikom, katerega so podpirali številni Badoljevci in so bili s pomočjo težkega orožja v desetkratni premoci. Zasedli so Osolnik, kjer so vso noč vzdržali ter odbijali neprestane napade naskakujočih tolovajev, ki se jim pa niso upali blizu. Kljub silovitim napadom tolovajev z vso silo ognja, z vsemi vrstami napadalnih manevrov in kljub novemu ojačenju niso mogli komunisti zlomiti žilavega odpora junaških branilcev, dasiravno so bili od deseturnega napadanja utrujeni do onemoglosti. Z orožjem jih niso mogli premagati, šele ko jim je pohajalo strelivo, so fantje popuščali. Z lažjo, s satansko prevaro, da jim puste življenje, so fantje s poslednjimi naboji in popolnoma izčrpani odnehali.

Kot tolpa lačnih volkov

in sestradanih hijen so »tovariši in tovarišice« Osvobodilne fronte planili na razorožene fante-junake, si med seboj trgali njihove nahrbtnike, jim jemali obleko in čevlje ter jih oropali denarja ter ur z verižicami. Prihital je sam »Daki« ter je šele sedaj pokazal svojo moč nad mirnimi fanti. Izmed fantov jih je odbral 24 najboljših ter jih obsodil na smrt. Med temi mučenci je bilo 9 sljemenskih fantov, 5 iz Vel. Poljan, 3 iz Sodražice, ostali pa iz D. M. v Polju. Odpeljali so jih močno zastrazene iz vasi, kjer so domačini v peklenski zlobi vpili: »Pobijte jih, vse pobijte, hudice! Tirali so jih za cerkev, kjer jih je drugače za drugim ljubljanskim mestni uslužbenec, s tolovajskim imenom »Imre«, postrelil in pobil. Zagrebel so jih v dva plitva grobova za cerkvijo. Preostale fante pa so vse zmučene od strašne noči ter od prestanih grozot razdelili v tolovajske čete ter jih odgnali proti Cerknici, kjer so po rešitvi stopili v domobranske vrste.

Kras in ponos so bili ti fantje. Osolniške žrtve so bile udarna četa Vaške straže pri Sv. Gregorju. Pred očmi imamo lik žilavega fanta/Levsteka Alojzija (Črnc 11. roj. 26. III. 1905). Pustil je bogato posestvo ter zgrabil za orožje v prepričanju, da gre v boj za križ častni in za življenje slovenskega naroda. Mačeti Jože (Pusti hrib 2. roj. 17. IV. 1908). Sicer tih, pa odločen, da je užival spoštovanje vsakogar, pa vendar je hotel biti v vsem drugim fantom enak. Kljub Mačevž (Pusti hrib 1. roj. 21. IX. 1911) je bil

Po dogodkih okrog Turjaka se je zgubil od svoje čete posestnikov sin Prijatelj Franc (iz Škrlovice 10. roj. 14. II. 1917). Zajeli so ga komunisti in ker se ni hotel ukloniti njihovi zahtevi, da obrne orožje proti poštenim Slovencem, so ga ustrelili nekje pod Sv. Ano pri Ribnici.

Pri tolovajskem napadu na Vel. Lašče 3. decembra 1943 je omahnil posestnikov sin Lovšin Jernej (Gašpinovo 2. roj. 19. X. 1914). Težko ranjenega so nečloveški banditi ubili z drugimi ranjenci. Pokopan je bil pri Sv. Gregorju 21. XII. 1943. Ob žalostnih dogodkih na Osolniku so ga dolžili, da je on izdal svoje fante rojake, da je on pokazal, katere naj ustrele, kar pa je podla laž. To trdi podli človek-tu-jec, ki je na tako nesramen način hotel oprati svoj madež komunizma in se tako vsiliti v domobranske vrste.

Isteга dne je padel v boju za Vel. Lašče Prijatelj Jože (iz Maršičev 4. roj. 8. II. 1909) ter bil istočasno s padlim Jernejcem pokopan na domačem pokopališču. Določen na domu za gospodarja je čutil dolžnost sodelovati v boju za rešitev domovine pred komunizmom.

V boju za Vel. Lašče je tudi sodeloval Grebenc Janez (Levstiki 2. roj. 9. IX. 1922). Blizu domače hiše so ga zajeli komunisti, odpeljali s seboj, in ker ni klonil, so ga ustrelili na Hudi polici pri Šmarju. Pokopan je na Orlovem vrhu v gaju junakov na Ljubljanskem gradu.

To so sljemenske žrtve, ki so iz gregorjske čete padle v boju za rešitev naroda iz rok protinarodnega komunizma po usodnih dneh lanskega 8. septembra. Njihove mučeniške smrti se bomo spominjali vsi v teh dneh in v soboto, 16. septembra. Ob 7 zjutraj bo spominška pobožnost v ljubljanski stolnici, kjer bodo istočasno pri vseh oltarjih svete maše za padle sljemenske-gregorjske fante s prošnjo, ki jo imajo napisano na spominskih podobah: »Gospod, daj svojim zvestim padlim borcem večni mir. Dragocene žrtve brezbožnega komunizma naj izprosijo stanovitnost prižizkušenim!«

Vi — junaki, pa boste večno živeli med nami. Vaš zgled nam je pobuda v najtežjih trenutkih, da vztrajamo. Vaša dragocena kri nam je pridobila srečo in varstvo, ki ga očividno čutimo. Vsak spomin na vas, junaki-mučenci, je združen s priznanjem naj-srečje hvalečnosti vsega slovenskega naroda. Slava vam!